

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/732/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

423/2015. számú (XI. 26.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. november 17-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. november 26-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint, a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2014. november 17-én, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2014. október 30-án a b.-i T. áruházban eltulajdonított egy konzervet, melynek ára nem volt több 580 Ft-nál. A helyszínre kikerülő rendőrök vele szemben a gépkocsiban bilincset alkalmaztak, amit indokolatlanul oly mértékben túlszorítottak, hogy a panaszos majdnem sírva fakadt. Ezt követően a rendőrök őt több alkalommal vitték orvosi vizsgálatra, mert azt sem tudták, melyik orvoshoz kell vinniük. A panaszos állítása szerint, őt a F.-i Rendőrkapitányságon, a kihallgatása során többször is megfenyegették. A kihallgatást végző férfi rendőr fizikai bántalmazással, gumibot használatával fenyegette meg a panaszost, amely miatt a panaszos az előállítás során bevizelt. A panaszos álláspontja szerint K.-ra szállítása során is megfenyegették, A panaszos sérelmezi azt, hogy a rendőrök megalázó bánásmódban részesítették őt.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a S. Megyei Rendőr-főkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg:

1) A S. M. Rendőr-főkapitányság vezetője 2015. január 29-én készítette el átiratát, melyből a következők állapíthatók meg.

A kapitányságvezető átiratában jelentette, hogy 2014. október 30-án a B. R. B. őrszoba járőrei, M. Z. r. tzls. és T. T. E. r. ftőrm. szolgálatul teljesítése során szolgálati mobiltelefonra bejelentés érkezett a T. áruház biztonsági őrétől, mely szerint egy személyt lopáson tetten érték amint a pénztár soron áthaladva a ruhájában elrejtve eltulajdonított összesen 579 Ft értékű terméket. A járőr helyszínre érkezve intézkedés alá vonta a panaszost, aki a helyszínen elismerte a lopás tényét.

A panaszost a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján személyazonosságának megállapítása végett igazoltatás alá vonták, majd az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján ruházat átvizsgálást foganatosítottak vele szemben, mivel a panaszos az eltulajdonított terméket a ruházatába rejtette a rendelkezésre álló adatok alapján. Tekintettel arra, hogy a panaszos a lopás tényét elismerte, ezért vele szemben tulajdon elleni (lopás) szabálysértési eljárás indult, az eljárás során pedig őrizetbe vételére került sor. A panaszost előállították a szolgálatirányító utasítására a F. Rendőrkapitányságra az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján szabálysértés elkövetése miatt. A panaszos 2014. október 30-án 10 óra 50 perckor vonták intézkedés alá, a F.-i Rendőrkapitányság előállító helyiségében pedig 11 óra 20 perckor helyezték el. A kapitányságon panaszos szabálysértési priuszát ellenőrizték, mely során megállapítást nyert, hogy a panaszost többször vonták eljárás alá tulajdon elleni szabálysértés miatt, ezért a panaszos meghallgatását a szabálysértési osztály előadója N. T. r. ftőrm. végezte el. Mivel a panaszos szabálysértési őrizetbe vételére került sor, ezért a fogdába történő befogadáshoz orvosi vélemény kiállítására volt szükség. A panaszost a fonyódi körzeti orvosi rendelőbe vitték, azonban az zárva volt, így a F.-i Egészségügyi Központhoz szállították, ahol közölték a rendőrökkel, hogy 16 óra után tudják a vizsgálatot lefolytatni, mert akkortól lesz ügyeletes orvos. 16 óra után a szükséges orvosi vizsgálatot elvégezték. A panaszos őrizetbe vételére 16 óra 30 perckor került sor, ezt követően 17 óra 30 perckor a S. Megyei Rendőr-főkapitányság járőrei átkísérési utasítással K.-ra szállították, ahol a S. Megyei Rendőr-főkapitányság fogdájában elhelyezték.

A kapitányságvezető átirata szerint, az intézkedő rendőrök 11 óra 10 perctől 11 óra 50 percig alkalmaztak bilincset a panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján, továbbá a 30/2011. (IX. 22) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján, kezek előre bilincselésével, mivel a panaszosnak az elkövetés során volt egy társa, aki megszökött a biztonsági őrök elől. A későbbiek folyamán bilincset alkalmaztak akkor is, amikor a panaszost orvosi vizsgálatra szállították. A kényszerítő eszköz alkalmazását előzetesen figyelmeztetés előzte meg. A bilincs alkalmazása során a panaszosnak nem keletkezett sérülése, illetőleg a panaszos nem jelezte a rendőröknek azt, hogy a bilincset túlszorították volna.

A kapitányságvezető átiratából kiderül az is, hogy a panaszos az intézkedés során erőszakos magatartást, illetőleg ellenállást nem tanúsított, azonban tekintettel arra, hogy a panaszos társa

megszökött, így vele szemben kényszerítő eszközt alkalmaztak, az esetleges szökés megakadályozására.

A panaszos orvosi ellátásban nem részesült, az orvosi vizsgálatát a fogdába történő befogadáshoz szükséges iratok kiállítása miatt végezték el.

A kapitányságvezető átirata alapján, a rendőri intézkedés jogszabályok figyelembevételével jog és szakszerűen történt. A panaszos beadványának ellentmond, hogy sérülése keletkezett, mivel a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést vele ismertették, az iraton és az igazoláson is úgy nyilatkozott, hogy sérülése nem keletkezett, illetőleg panasszal nem él az intézkedéssel szemben. Továbbá a fogdába történő befogadásához szükséges orvosi vélemény szerint a panaszoson külsérelmi nyom nem volt látható. A panaszos azon állítása, mely szerint a kihallgatásán a férfi rendőr megfenyegette és gumibotot tett elé, nem felel meg a valóságnak, hiszen a panaszos kihallgatását nő végezte, N. T. r. ftőrm. végezte el egyedül. Az intézkedő rendőrök sem az előállító helyiségben, sem a panaszos személy ruházatán nem tapasztalták annak nyomát, hogy bevizelt volna.

A kapitányságvezető átirata végén megjegyezte, hogy a panaszos a rendőri intézkedéssel kapcsolatban a rendőri előállítás időtartamáról szóló igazolást, továbbá az őrizetbe vételi határozatot megkapta. A panaszossal szemben tulajdon elleni szabálysértés miatt eljárás indult.

2) T. T. E. r. ftőrm. 2014. október 30-án készítette el jelentését, mely szerint szolgálata teljesítése során 10 óra 50 perckor megjelent a B. K. utcában lévő T. áruházban, mert onnan bejelentést tett a biztonsági őr, hogy egy férfit lopáson tetten ért. A helyszínre érkezve egy biztonsági őr várta, aki elmondta, hogy látta a lopást.

T. T. E. r. ftőrm. jelentése alapján, meghallgatta R. Cs. biztonsági ört, aki kérdésre elmondta, hogy járőrözés közben vette észre, hogy a konzerves sornál a panaszos ruhájába rejtett el egy konzervet. Miután a panaszos a pénztárhoz ment, hogy kifizesse a nála lévő többi árut a ruhájában elrejtett termék nem került a szalagra kifizetésre. A biztonsági őr a pénztártól való távozása után állította meg a panaszost, és kísérte a kihallgató szobába, ahol a kabátja zsebéből előkerült az eltulajdonított konzerv.

Ezt követően T. T. E. r. ftőrm. meghallgatta a panaszost, aki beismerő vallomást tett a lopási szándékáról.

A rendőri jelentés szerint, a biztonsági őr elmondta, hogy az eltulajdonított áru 1 db Polip konzerv 579 Ft. A T. áruház kára megtérült, mivel a helyszínen a panaszos kifizette az eltulajdonított terméket.

T. T. E. r. ftőrm. jelentése végén megjegyezte, hogy az intézkedésben még részt vett M. Z. r. tzls. is.

3) T. T. E. r. ftőrm. 2015. január 28-án készítette el jelentését a kifogásolt rendőri intézkedésről.

T. T. E. r. főrm. jelentése alapján, 2014. október 30-án szolgálata teljesítése során a szolgálati mobil telefonra bejelentés érkezett a T. áruház biztonsági őrétől, hogy egy személyt lopáson tetten értek. A helyszínre érkezve T. T. E. r. főrm. meghallgatta a panaszost, ki a lopás tényét a helyszínen elismerte. Ezután az ügyeletvezető utasításra előállította a F.-i rendőrkapitányságra a további intézkedések megtétele végett.

A panaszost a T. áruház biztonsági szobájában M. Z. r. tzls. bilincselte meg a kezek előrebilincselésével. A panaszos nem jelezte, hogy a bilincs fájdalmat, sérülést okozna. A jelentés szerint, a kényszerintézkedésre azért volt szükség, hogy a panaszos ne hagyja szökést kíséreljen meg, mivel volt egy társa, akinek sikerült elmenekülnie. Az előállítás során T. T. E. r. főrm. a panaszost a F.-i Rendőrkapitányság előállító helyiségében helyezte el, majd átadta sérülés és panaszmentesen az I. Osztálynak, ahol a panaszost meghallgatták.

A T. T. E. r. főrm. jelentése alapján, a panaszos szabálysértési őrizetbe vétele miatt orvosi vizsgálatra volt szükség, ezért M. Z. r. tzls.-sal a fonyódi körzeti orvosi rendelőbe vitték a panaszost, azonban ott orvosi vizsgálatra nem került sor, mivel a rendelő zárva volt. Ezt követően elvitték a F.-i Egészségügyi Központba, ahol nem fogadták őket, mivel 16 órától volt orvosi ügyelet. 16 órakor a panaszos fogdába való behelyezéshez szükséges orvosi vizsgálata megtörtént. Ezután a panaszos szabálysértési őrizetbe került, szállítását a S. M. Rendőr-főkapitányság fogdájába a S. M. Rendőr-főkapitányság végezte.

T. T. E. r. főrm. jelentése végén megjegyezte, hogy a panaszosnak az eljárás során panasza nem volt, nem jelezte, illetőleg T. T. E. r. főrm. nem észlelte, hogy a panaszos bevizelt volna, mivel kérésére a mellékhelyiségbe kísérték.

4) M. Z. r. tzls. 2015. január 28-án készítette el jelentését, mely szinte szó szerint megegyezik a 2) alpontban ismertetett rendőri jelentésben foglaltakkal, így a Testület eltekint annak ismétlésétől.

5) N. T. r. főrm. 2015. január 28-án készítette el jelentését, melyből az alábbiak derülnek ki.

N. T. r. főrm. jelentése szerint, 2014. október 30-án szolgálatot látott el 7 óra 30 perctől 16 óráig, A fenti napon a járőrök intézkedés alá vonták a panaszost, mely során megállapítást nyert, hogy a panaszos a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) alapján elzárással is büntethető szabálysértést követett el, így a gyorsított bírósági eljárás lefolytatásáig 72 órás szabálysértési őrizetbe vételéről határoztak. N. T. r. főrm. az eljárás során meghallgatta a panaszost, aki mindvégig együttműködő magatartást tanúsított, a szabálysértést elismerte, beismerő vallomást tett.

A jelentés szerint meghallgatás során a panaszost senki sem fenyegette meg, továbbá az asztalon gumibot nem volt, valamint a panaszos nem panaszkodott afelől sem, hogy őt az előállító rendőrök bántalmazták, avagy megfenyegették volna. Miután a panaszost elkísérték a kihallgatást követően az irodából, N. T. r. főrm. sem a párnázott széken, sem a panaszos nadrágján nem látta, hogy bevizelt volna, illetőleg vizelet szagot sem érzett. Mind ezután N. T. r. főrm. sérülés- és panaszmentesen átadta a panaszost.

6) M. Z. r. tzls. 2014. október 30-án készítette el jelentését az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról, melyből a következők állapíthatók meg.

A jelentés alapján 2014. október 30-án 10 óra 50 perckor a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés szerint igazoltatást, majd az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását, ezt követően pedig az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulója, a szabálysértést elkövető személy előállítását, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható fogatosították.

Az intézkedés során, M. Z. r. tzls. bilincs kényszerítő eszközt alkalmazott a panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) pontja szerint támadás megakadályozása, valamint c) pontja alapján szökés megakadályozása érdekében. A bilincs, valamint a személyi szabadság korlátozásának helye B., K. utca T. áruház. A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt annak alkalmazására figyelmeztették panaszost, valamint a rendőri intézkedés során sérülés, illetőleg anyagi kár nem keletkezett.

M. Z. r. tzls. a panaszost további intézkedés végett 16 óra 30 perckor átadta a F.-i Rendőrkapitányságra.

M. Z. r. tzls. jelentésében foglalt, az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szinte szó szerint megegyezik az előző alpontokban ismertetett történeti tényállással, és újabb érdemi információt nem tartalmaz, így annak ismétlésétől a Testület eltekint.

A rendőri jelentés alapján, a panaszos megkapta az előállítás okáról szóló tájékoztatást, továbbá az előállítás időtartamáról szóló igazolást, valamint az előállítóban történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13) BM. rendelet 2. § (8), (9) bekezdés, 19/1996 (VIII. 23) ORFK utasítás 36/A alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást.

7) A rendőrség mellékelte az előállítással kapcsolatos panaszosi nyilatkozatokat.

A panaszos kijelentette, hogy jogorvoslati jogairól szóló tájékoztatást megkapta, továbbá az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról szóló tájékoztatást is szóban megkapta, valamint az előállítás időtartamáról szóló igazolást átvette.

A panaszos a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel, kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem kíván élni.

A fogvatartott étellel történő ellátásáról kiállított nyilatkozata szerint, panaszos kijelentette, hogy étellel nem kér.

Továbbá a panaszos azt nyilatkozta, hogy betegségben nem szenved, sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült.

A panaszos hozzátartozója, illetőleg képviselőjének kiértesítését nem kérte.

8) Az előállítás időtartamáról készült igazolás szerint a panaszos előállítása 2014. október 30-án 11 óra 20 perctől 16 óra 30 percig tartott, amelynek során sérülése és panasza nem

keletkezett. Az igazolás tartalmazza a panaszos azon nyilatkozatát is, mely szerint a panaszos a személyi szabadság korlátozásának időtartama alatt panasszal nem kíván élni.

9) A rendőrség mellékelte az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazása tárgyában készült parancsnoki kivizsgálásról szóló, 2014. október 30-án kelt határozatot, melyből az alábbiak állapíthatók meg.

S. J. r. örgy. parancsnok megállapítása szerint, az igazoltatás az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint, valamint az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján a személyis szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, továbbá az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulója szerinti szabálysértést elkövető személy előállítása, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, jogszerű és szakszerű volt. A kényszerítő eszköz alkalmazásának törvényi feltételeit a Szolgálati Szabályzat 38. § (3), (4), (5) bekezdésre figyelemmel kivizsgálta és megállapította, hogy a 48. § c) pont szerinti, szökés megakadályozása, továbbá ezen törvényhely b) pont szerinti támadás megakadályozása érdekében történő bilincs alkalmazása jogszerű és szakszerű volt. S. J. r. örgy. parancsnok megállapította azt is, hogy az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott arányosság követelménye teljesült.

10) A rendőrség csatolta 2014. október 30-án kelt, befogadáshoz szükséges orvosi véleményt, mely szerint a panaszoson külsérelmi nyom nincs, tetvessége, rühessége, illetőleg fertőző betegsége nincs. A vélemény alapján a panaszos a fogdában elhelyezhető, elkülönítése nem indokolt, valamint átkísérésének egészségügyi akadálya nincs.

11) A rendőrség mellékelte a 2014. október 30-án kelt, védő kirendelésről szóló határozatát. A határozatban az ügy szempontjából nem tartalmaz új releváns információt, ezért a Testület eltekint ennek ismertetésétől.

12) A rendőrség csatolta a 2014. október 30-án kelt, őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozatát.

A határozat alapján gyorsított bírósági eljárás lefolytatásának céljából, a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és aszerint minősülő, a tulajdon elleni szabálysértés elkövetésekor tetten ért panaszos szabálysértési őrizetbe vételét rendelik el a Szabs. tv. 73. § (1)-(2) alapján. Az őrizetbe vétel kezdete 2014. október 30. 16 óra 30 perc, az őrizetbe vétel vége pedig 17 óra 30 perc.

A határozat indokolása szerint, a szabálysértési eljárás indult a panaszossal szemben, aki 2014. október 30-án 10 óra 50 perckor B., K. utcai T. áruházban eltulajdonított 1 d Polip márkájú konzervet, mellyel okozott kár 579 Ft. Ezt követően panaszost előállították a F.-i Rendőrkapitányságra. A fentiek alapján, mivel elzárással büntethető szabálysértést követett el a panaszos, így a gyorsított bírósági eljárásig 72 órás őrizetbe vételéről a rendelkező részben foglaltak szerint határoztak.

13) A rendőrség mellékelte a 2014. október 30-án kelt, a panaszos, mint eljárás alá vont személy meghallgatásáról szóló jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv a fonyódi rendőrkapitányság hivatalos helyiségében, a panaszos ellen tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt folytatott előkészítő eljárásban 15 óra 30 perckor megkezdett meghallgatásról. A meghallgatáson jelen volt a hatóság részéről N. T. r. főrm.

A meghallgatást vezető rendőr azon figyelmeztetését követően, mely szerint a panaszos nem köteles nyilatkozni a személyi körülményeire vonatkozó adatairól, a panaszos személyi körülményeire vonatkozó adatai felvételére került sor. Ezután pedig a meghallgatást vezető figyelmeztette a panaszost, hogy a Szabs. tv. 71. § (2) bekezdése szerint nem köteles vallomást tenni. A vallomástételét a meghallgatás alatt, illetőleg az eljárás során bármikor megtagadhatja. A vallomás megtagadása az eljárás folytatását nem akadályozza, de a védekezésnek erről a módjáról lemond. Amit mond, az bizonyítékként felhasználható. Továbbá felhívta a panaszos figyelmét, hogy a Szabs. 52. § alapján, mint eljárás alá vont személy jogosult megismerni, hogy milyen cselekmény miatt, milyen tények és bizonyítékok alapján folyik a szabálysértési eljárás, az eljárás valamennyi részvevőjéhez kérdést intézhet, észrevételeket, indítványokat tehet, valamint a szabálysértési hatóságtól felvilágosítást kérhet, az ügy iratait megtekintheti az eljárás bármely szakaszában, azokról másolatot kérhet. A meghallgatást vezető rendőr figyelmeztette a panaszost arra is, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 269. § alapján, aki más szabálysértési hatóság előtt szabálysértés elkövetésével hamisan vádol, valamint aki más ellen szabálysértésre vonatkozó koholt bizonyítékot hoz a szabálysértési hatóság tudomására, a hamis vád vétségét követi el, amit e törvény büntetni rendel.

A panaszos ezt követően azt nyilatkozta, hogy a jogaira történt figyelmeztetést megértette, valamint kijelentette, hogy a vallomásmegtagadási jogával nem kíván élni, és vallomást kíván tenni. Az panaszos nyilatkozata szerint a közvetítői eljárásra utalás lehetőségeiről, annak feltételeiről és szabályairól szóló tájékoztatást megkapta, annak ismeretében a közvetítői eljárás lefolytatásához nem járul hozzá.

A panaszos miután megismerte a feljelentést, valamint az ügyben keletkezett iratokat, úgy nyilatkozott, hogy elismeri a szabálysértés elkövetését. A panaszos vallomásában előadta, hogy 2014. október 29-én este felment B.-re vonattal, az egyik ismerősénél aludt, majd másnap 2014. október 30-án 6 óra körüli időben a déli pályaudvaron felszállt a vonatra, hogy hazautazzon N.-ra. A panaszos, a vonaton telefonon beszélt az egyik ismerősével, akivel megbeszélték, hogy a panaszos leszáll B.-on, hogy találkozzanak. A panaszos B.-on a T. környékén összefutott J. A.-ral, majd egymás után bementek a T.-ba, a panaszos azért, hogy vegyen magának reggelit. A konzerves részen beszélgettek, majd a poén kedvéért J. A. adott egy konzervet a panaszos kezébe, hogy tegye el, valamint azt mondta panaszosnak J. A., hogy ezzel semmi nem lesz, ha lebukik, csak egy csekket fog kapni. J. A. is tett egyet a zsebébe. A panaszos elmondása szerint, amit ő a kosárba tett, azt ki is fizette a kasszánál, majd amikor elhagyta a kasszát a biztonsági őr megállította. J. A. elfutott, a panaszos pedig ledermedt, a biztonsági őr, aki J. A. után ment, majd mire körbenézett a panaszos a biztonsági őr visszaért, és bekísérte a biztonsági szobába, ahol a panaszos elővette a konzervet, ezután pedig kifizette. Ezt követően jöttek a rendőrök, és előállították a panaszost.

A panaszos mást az ügygel kapcsolatban elmondani nem kívánt.

14) A rendőrség csatolta a szabálysértési ügyben tett feljelentését, mely szerint a szabálysértés 2014. október 30-án 10 óra 50 perckor történt. A panaszos által elkövetett Szabs. tv. 177. § (1)

bekezdés a) pontjába ütköző, és ezen törvényhely a) pontjának első fordulata szerint minősülő tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési feljelentést tesz T. T. E. r. ftórm.

A történeti tényállás szinte szó szerint megegyezik az előző alpontokban ismertetett történeti tényállással, ezért a Testület eltekint annak ismétlésétől.

15) A rendőrség mellékelte a 2014. október 30-án kelt tanú meghallgatásról szóló jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv készült a B.-i T. B., K. utca helyiségben. A meghallgatás 2014. október 30-án 14 óra 30 perckor kezdődött. A hatóság részéről jelen volt N. T. r. ftórm., valamint R. Cs., mint tanú.

N. T. r. ftórm. közölte a tanúval, hogy a Szabs. tv. 63. § (1) bekezdése szerint kérheti személyi adatainak zártan történő kezelését. A tanú azt nyilatkozta erre, hogy nem kéri a személyi adati zártan kezelését. Ezt követően a N. T. r. ftórm figyelmeztette a tanút arra, hogy a Szabs. tv. 60. §-a alapján a tanúvallomást megtagadhatja, valamint arra, hogy a Szabs. tv. 59. § (1) bekezdése alapján nem hallgatható ki tanúként az, akitől testi vagy szellemi állapota miatt nem várható bizonyítékként értékelhető vallomás, és nem hallgatható ki tanúként minősített adatról az a személy, aki a titoktartási kötelezettség alól az arra jogosult szervtől vagy személytől nem kapott felmentést. Továbbá felhívta a tanú figyelmét arra, hogy a Szabs. tv. 59. § (2) bekezdése alapján nem hallgatható ki tanúként, ha a foglalkozásánál, vagy közmegebízásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással e kötelezettségét megsértené. Ezután figyelmeztette a tanút a Btk. 269. § szerinti hamis vád vétség, valamint a 272. § és a 273. § alapján minősülő hamis tanúzás bűncselekmény elkövetésének törvényes következményeire.

A tanú a figyelmeztetések, valamint a jogairól történő tájékoztatás megértése és tudomásulvételét, illetőleg az áldozatsegítő szolgálat tájékoztatójának átvételét követően vallomást tett, mely szerint a T. megbízott cége alkalmazásában dolgozik, mint biztonsági őr. A fenti napon szolgálat teljesítése közben az áruházban járőrözött, mely során azt vette észre, hogy a konzerv soron két vásárló a polcra levesz két terméket és a zsebükbe teszik. Ezután a kasszánál figyelte, hogy a termékeket nem fizették ki, majd megkérte őket, hogy mutassák meg a blokkot és a termékeket, az egyik elkezdett visszafutni az áruházba a másik pedig ott maradt. Aki elfutott két terméket eldobott a kozmetikai osztályon, a panaszos pedig megvárta, míg a biztonsági őr visszaért. Ezután a biztonsági őr a biztonsági szobába kísért a panaszos, ahol odaadta a biztonsági őrnek a konzervet, illetőleg elismerte a szabálysértés tényét. Ezután pedig a biztonsági őr értesítette a rendőrséget. A fenti cselekménnyel okozott 579 Ft kár megtérült, mivel a terméket kifizette a panaszos.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

a) A panaszos több ponton kifogásolta a vele szemben intézkedő rendőrök fellépését, nevezetesen, hogy szabálysértés elkövetése miatt a vele szemben eljáró rendőrök a bilincset indokolatlanul túlszorították a kezén, továbbá a rendőrök megalázó bánásmódban részesítették, mivel a F.-i Rendőrkapitányság épületében a kihallgatás során fizikai bántalmazás kilátásba helyezésével megfélemlítették, valamint a gumibottal megfélemlítették.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezések alapján kijelenthető, hogy a Testület csak azon rendőri magatartások felülvizsgálatát végezheti el, amelyeket az Rtv. a IV.–VI. fejezeteiben szabályoz, a fenti törvényhelyből az is kiolvasható, hogy a panasz eljárás a panaszos egyoldalú akaratnyilatkozatán – kérelmén – alapul, amely az eljárás során szabadon módosítható.

Jelen ügyben megállapítható, hogy a panaszos – mint az ügy ura – sem a Testület eljárását megindító nyilatkozatban, panaszbeadványában, sem később az előállítását, illetőleg kifejezetten, külön, nem sérelmezte, ezzel szemben a Testület felé panasszal nem élt.

A Testület ehelyütt elvi élel szögezi le, hogy a panasz eljárás kérelemre induló eljárás, a panasz tekintetében a Testület a panaszos kérelméhez van kötve, a panaszos kérelmén nem terjeszkedhet túl, nem járhat el, vizsgálódhat hivatalból, észlelés alapján.

Mindezek alapján a Testület az előállítás jogszerűsége vonatkozásában hatásköre hiányát volt kénytelen megállapítani.

b) A fent hivatkozott hatásköri rendelkezésből kitűnik az is, hogy a rendőrség szabálysértési hatóságként végzett tevékenységét a Szabs. tv. rendelkezései szabályozzák. A szabálysértési hatóság az általa alkalmazott szankcióról, annak esetleges visszavonásáról vagy megváltoztatásáról, illetőleg az általa szabálysértési eljárás során foganatosított eljárási cselekményekről a fenti jogszabály keretei között saját hatáskörben dönt.

A fentiekből következik, hogy a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére, hogy a panaszos elkövetett-e a szabálysértést, továbbá a panaszos őrizetbe vételének jogszerűségét megvizsgálni, ellenben vizsgálatának tárgyává tette a panaszossal szemben intézkedő rendőrök cselekményeit, nevezetesen a bilincselést, a rendőrök fellépését az általuk használt hangnemmél kapcsolatban.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelőség

fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, és az abból levezethető testi integritáshoz való jogát.

2) A panaszos bilincselésével összefüggésben a Testület a következő megállapításokat teszi.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályaként, az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja.

41. § (1) „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előre bocsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

a) A Testület a bilincs alkalmazásának jogalapja kapcsán az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos előadása szerint, a rendőrök a gépjárműben helyezték fel a kezére a bilincset, amelyet indokolatlanul túlszorítottak.

A rendőri jelentések szerint a panaszossal szemben alkalmazott bilincs jogalapja az Rtv. 48. § b) és c) pontja, illetőleg a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdésének b) pontja. A rendőrség mindezt a helyszínen közölt információkra alapozta, mely szerint a panaszosnak volt egy társa, aki megszökött a biztonsági őrök elől. A kényszerítő eszköz használata az Rtv. 16. §-ában meghatározott követelmények alapján történt, figyelmeztetve és felszólítva a panaszost a kényszerítő eszköz használatára vonatkozóan. A rendőrség tájékoztatása alapján, a panaszoson bilincs alkalmazása során sérülés nem keletkezett, valamint a panaszos nem jelezte a rendőröknek, hogy a bilincset túlszorították volna. A panaszos bilincselése 2014. október 30-án 11 óra 10 perctől 11 óra 25 percig tartott.

A rendőrség tehát az Rtv. 48. § c) pontja szerint, a panaszos esetleges szökésének a megakadályozása érdekében alkalmazott bilincset, amely tekintetében a Testület megjegyzi, hogy ez a jogalap nem felel meg a rendőrség által közölt tényállásnak. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a rendőrök helyszínre érkezését követően a panaszos mindvégig együttműködő volt, valamint erőszakos magatartást, ellenállást nem tanúsított az intézkedés során, ezt az információt a Testület tényként kezelte. Továbbá megállapítható az is, hogy a panaszos a társának szökése után is a helyszínen maradt, a társa után siető biztonsági őr megvárta, majd együtt a biztonsági szobába fáradtak, ahol elismerte a cselekményét, továbbá kifizette az eltulajdonított termék árát. Tehát a panaszos nem hajtott végre olyan cselekményt, amely alkalmas lett volna a helyszín elhagyására, pedig erre már akkor meg volt a potenciális lehetősége, amikor a biztonsági őr a társa után ment. A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, nevezetesen, hogy bilincseléskor a szökés távoli veszélye önmagában nem szolgál elegendő indokként a bilincshasználathoz, hiszen a reális, valós veszély az, amely a bilincselés jogszerű indoka lehet.

A rendőrség a bilincselés másik jogalapjaként hivatkozott Rtv. 48. § b) pontja a támadásának megakadályozása érdekében alkalmazott bilincs kapcsán a Testület megállapította, hogy ez a jogalap sem felel meg a rendőrség által közölt tényállásnak. Mivel a rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos nem tanúsított erőszakos, támadó magatartást, illetőleg ellenállást az intézkedés során.

A Testület továbbá megállapította, hogy a rendőrség nem tartotta be a kényszerítő eszközökkel szemben támasztott fokozatosság elvét sem. Amikor közölték a panaszossal, hogy előállítják szabálysértés elkövetése miatt először fel kellett volna szólítani arra, hogy fáradjon velük a rendőrkapitányságra. Amennyiben ezen felszólításnak a panaszos nem tett volna eleget esetleges testi kényszer alkalmazásával kellett volna a panaszost arra kényszeríteni, hogy tegyen eleget a rendőri felszólításnak, és amennyiben a testi kényszer alkalmazása nem vezetett volna eredményre akkor lett volna indokolt a panaszos bilincselése.

A Testület jelzi továbbá, hogy a rendőrség nem tudott jelentéseiben olyan körülményt előadni a panaszos intézkedés során tanúsított magatartása kapcsán, amely szintén megalapozta volna a bilincselést.

A Testület jelen ponton is utal korábban (3. pont b. alpont) kifejtett gyakorlatára, amely szerint, mivel a Testület már magát az előállítást is alapjogot sértőnek ítélte, a Testület általában nem szokta elvégezni az előállítás alatt fogatosított kényszerítő-eszköz elkülönült értékelést, (mivel az előállítás jogszerűtlensége minden további intézkedést és kényszerítő eszköz használatot jogszerűtlenné tesz) azonban jelen esetben a panaszos külön sérelmezte a bilincselés módját, erre tekintettel a Testület külön vizsgálat tárgyává tette a bilincselés módját.

Így a fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben alkalmazott bilincs jogszerűtlen és indokolatlan volt, így erre figyelemmel sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

b) A Testület vizsgálatának tárgyává tette a panaszos megbilincselésének a módját.

A panaszos beadványában azt mondta, hogy a rendőrök bilincset indokolatlanul túlszorították a kezén.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos ezen állításának valóság alapját, mivel tájékoztatása szerint, a bilincs alkalmazása során a panaszosnak sérülése nem keletkezett, illetőleg a panaszos sem jelezte rendőröknek, hogy a bilincs szorítaná a kezét. A rendőrségi jelentéseket erősíti meg a rendőrség által mellékelt orvosi vélemény is, melyből megállapítható, hogy a panaszoson fogdába történő befogadását megelőzően külsérelmi nyom nem látható rajta.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (5) bekezdése szerint tilos a tárgyhöz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni. Tilos a bilincs olyan módon való használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz vagy jellegénél fogva megalázó. (6) bekezdés a) pontja alapján a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűbben választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől.

A Testület ezen a ponton jelzi, hogy ha a rendőrség bilincset alkalmaz, a megfelelő módozat kiválasztása során ugyanúgy köteles egy bizonyos fokú fokozatosságot követni és figyelembe venni, mint általában a kényszerítő eszközök alkalmazása során. A Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire tekintettel a rendőrségnek tilos a bilincs olyan módon való használata, amely fájdalmat okoz.

A Testület a panaszos és a rendőrség által előadott tények tekintetében ellentmondást tapasztalt, amelyet a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközével és csekély számú bizonyítékával nem tudott feloldani, így nem tudott egy olyan történeti tényállást megállapítani, amely alapján a panaszos kifogását érdemben megvizsgálhatta volna, így csakis arra az álláspontra helyezkedhetett, hogy a panaszos testi integritáshoz való jogának a sérelme nem megállapítható

A Testület ezekre tekintettel megállapította, hogy a bilincselés módozata kapcsán nem megállapítható a panaszos testi integritáshoz való jogának sérelme.

8) A Testület ezt követően megvizsgálta a rendőrök bánásmódját.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök megalázó bánásmódban részesítették, kihallgatása során a kihallgatást vezető férfi rendőr erőszak kilátásba helyezésével megfenyegette, továbbá gumibottal megfélemlítette, melynek következtében a panaszos bevizelt.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszos ezen állításának valóság alapját. A rendőri jelentések szerint a rendőrök intézkedése jogszabályok figyelembevételével jogszerűen és szakszerűen történt. A panaszos mindvégig együttműködő magatartást tanúsított, a szabálysértést is elismerte, valamint meghallgatás során senki sem fenyegette meg, illetőleg arról sem panaszkodott, hogy őt az előállító rendőrök megfenyegették, avagy bántalmazták volna. A panaszos állítása másrészt azért sem felel meg a valóságnak, mert a panaszos kihallgatását nem férfi rendőr, hanem N. T. r. ftörm. végezte el egyedül. Továbbá a rendőrök sem az irodában, sem az előállító helyiségben, sem a panaszos ruházatán nem tapasztalták annak nyomát, hogy bevizelt volna.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Tekintettel arra, a panaszosi állítás és a rendőri jelentések egymásnak ellentmondanak, arra vonatkozóan, hogy a rendőr megfenyegették-e a panaszost, avagy sem, és ezen ellentmondásokat a Testület feloldani nem tudta, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

V.

A Testület a lefolytatott vizsgálata során megállapította, hogy a panaszos bilincselésének jogalapja vonatkozásában jogsérelmet állapított meg a Testület, hiszen a bilincselés feltételei a panaszossal szemben nem álltak fent, a rendőrség a kényszerítő eszköz alkalmazása során sem tartotta be a fokozatosság elvét, így erre tekintettel sérült a panaszos emberi méltósághoz, és az abból levezethető testi integritáshoz való joga. A bilincselés megfelelő módjának kiválasztása kapcsán a panaszos és a rendőrség által közölt ellentmondásra tekintettel a Testület álláspontja szerint nem megállapítható a panaszos testi integritáshoz való jogának sérelme. A rendőrök bánásmódja kapcsán a Testület az ellentmondásokra tekintettel úgy határozott, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme sem megállapítható.

VI.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2015. november 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök, testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag